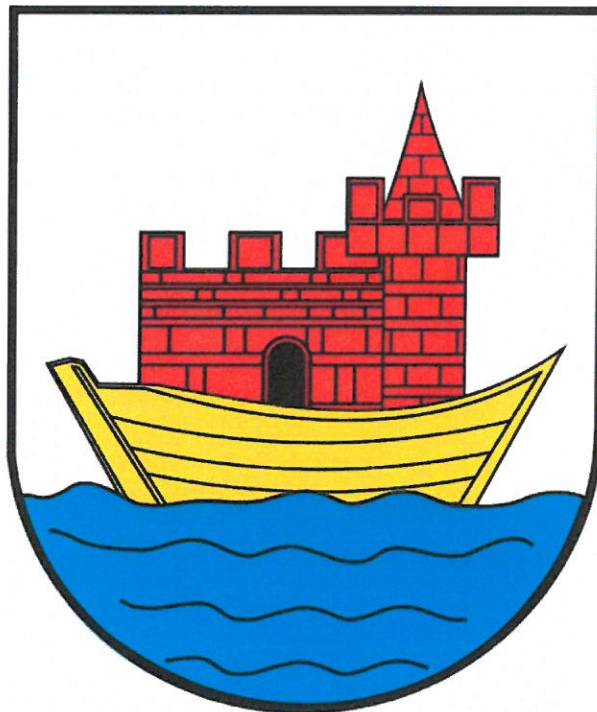

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
W GMINIE SĘPOPOL
NA 2021 ROK**

*Nie możemy zatrzymać upływającego czasu,
ale możemy tak żyć by go nie tracić !!!*

Wstęp

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Zadania określone w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych oraz skierowane są do wszystkich mieszkańców Gminy Sępólno.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz w zakresie minimalizacji szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania alkoholu. Program wyznacza obszary, w których Gmina Sępólno zamierza podejmować działania określone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz w Narodowym Programie Zdrowia.

Realizacja Programu zakłada współpracę różnych podmiotów, instytucji i osób fizycznych działających w obszarze profilaktyki uzależnień. Przyjęty podczas Narodowego Kongresu Trzeźwości dokument pt. Narodowy Program Trzeźwości zwraca uwagę na konieczność współdziałania w tym zakresie rodziny, Kościoła, samorządu i państwa. Potrzeba współdziałania jest niezbędna zwłaszcza w obszarze ograniczania dostępności do alkoholu. Współpraca państwa i samorządu powinna być ukierunkowana na tworzenie takiego systemu unormowań prawnych, który rzeczywiście tą dostępność ograniczy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Sępólno na 2021 rok został opracowany we współpracy z Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w oparciu o materiały zebrane z instytucji, jednostek zajmujących się tym problemem, dane z realizacji zadań zwarte w sprawozdaniach składanych przez podmioty działające w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Program stanowi część „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i gminy Sępólno na lata 2016-2023” i wpisuje się w cel operacyjny określony w Narodowym Programie Zdrowia, który obejmuje profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Problemy wynikające z nadużywania alkoholu

Problemy wynikające z nadużywania alkoholu a w konsekwencji z uzależnienia alkoholowego są jednymi z najpoważniejszych problemów społecznych w Polsce. Mają one ogromny wpływ na bezpieczeństwo społeczne, stan zdrowia ludzi pijących jak też relacje z rodziną i środowiskiem.

Od kilku lat nie posługujemy się już słowem „alkoholizm” jako centralną kategorią ujmującą wszystkie szkody związane z nadużywaniem alkoholu. Zgodnie z terminologią międzynarodową taką kategorią są „problemy alkoholowe”, co ułatwia bardziej precyzyjne określanie szkód i metod zmniejszania lub usuwania tych szkód.

Samoniszczenie osób uzależnionych od alkoholu (jest to około 700-800 tys. osób, czyli około 2% całej populacji):

1. **Uszkodzenia zdrowia u dorosłych osób nadmiernie pijących.** Znaczna część pacjentów leczących się w placówkach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej z powodu zaburzeń układu trawiennego, krążenia, neurologicznego, chorób płuc, nowotworów, urazów itd., nadużywa alkoholu – szacuje się, że dotyczy to ok. 2,5–3 mln osób. Stanowi to bardzo poważne obciążenie ekonomiczne dla polskiego systemu ochrony zdrowia, ponieważ leczenie tych pacjentów trwa dłużej i jest mniej efektywne.
2. **Uszkodzenia rozwoju psychofizycznego pijącej młodzieży.** Zdaniem ekspertów poważne szkody związane z piciem alkoholu przez dzieci i młodzież występują u około 10–15% populacji w wieku między 15 a 18 rokiem życia, ale rozmiary realnych zagrożeń są znacznie wyższe. W ciągu ostatnich lat zwiększyła się ilość pijącej i upijającej się młodzieży, w szczególności dziewcząt, oraz zmniejszyła ilość abstynentów.
3. **Szkody występujące u członków rodzin z problemem alkoholowym.** Występują one u około 3–4 mln osób (dorosłych i dzieci) i obejmują przede wszystkim schorzenia psychosomatyczne i zaburzenia emocjonalne spowodowane chronicznym stresem i przemocą oraz demoralizację, ubóstwo i obniżenie szans osiągnięcia kariery zawodowej. Programy pomocy rodzinom prowadzone w placówkach odwykowych obejmują tylko około 1/3 współuzależnionych osób dorosłych oraz DDA (głównie kobiet).
4. **Alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy i bezrobotnych.** Szkody związane z piciem alkoholu w miejscu pracy obejmują przede wszystkim absencję, wypadki i obniżanie wydajności pracy. Wprawdzie spożycie alkoholu w miejscu pracy w ostatnich latach zmniejszyło się w sposób istotny, jednak w dalszym ciągu stanowi to problem.
5. **Naruszenia prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe.** Do najważniejszych problemów należą tu przede wszystkim: wpływ nietrzeźwości na popełnianie przestępstw, przemoc w rodzinach alkoholowych i nietrzeźwość w miejscach publicznych.
6. **Naruszenia prawa związane z handlem napojami alkoholowymi.** Najważniejsze zjawiska problemowe to: nielegalny import, produkcja i sprzedaż napojów alkoholowych (wielkość tego zjawiska szacuje się na około 30% legalnego obrotu wyrobami spirytusowymi i winnymi), sprzedaż alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.

Nie ulega wątpliwości, że istnieją istotne powiązania między używaniem i nadużywaniem alkoholu a ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Jednak powiązania te są złożone i różnią się stopniem bezpośredniości wpływu picia alkoholu na ubóstwo i wykluczenie oraz zasięgu tego wpływu. Na szczególne podkreślenie zasługują następujące zjawiska i procesy występujące w różnych populacjach:

Uzależnienie od alkoholu jako zespół objawów klinicznych (choroba) obejmuje populację 600-800 tysięcy osób w Polsce. Powoduje ono różnorodne szkody:

Osoby uzależnione a praca i sytuacja społeczno-ekonomiczna: Osoby uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, tracą posiadane miejsca pracy i mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia. Proces ten w istotny sposób wpływa na rozmiary zjawiska bezrobocia i ubóstwa. W części przypadków prowadzi to do radykalnego zrywania więzów z najbliższym otoczeniem, utraty podstawowych źródeł wsparcia, a także bezdomności.

Osoby uzależnione a rodzina: Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane przemocą, agresją, zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych przyczynia się do destrukcji życia ich rodzin, obejmującej zjawisko pauperyzacji, zaburzeń zdrowia somatycznego i psychicznego oraz stygmatyzacji społecznej.

Alkoholowy Zespół Płodowy (FAS) i inne problemy zdrowotne: Nadużywanie alkoholu przez uzależnione kobiety ciężarne często powoduje organiczne uszkodzenie dzieci w okresie prenatalnym, którego skutkiem jest upośledzenie umysłowe i opóźnienia rozwojowe o różnym stopniu ciężkości. Skutkują one w przyszłości niepełnosprawnością społeczną i zawodową. Należy zwrócić również uwagę na podwyższoną śmiertelność w populacji osób uzależnionych i jej wpływ na pogorszenie warunków materialnych ich rodzin.

Osoby nadużywające alkoholu bez klinicznych objawów uzależnienia tworzą w Polsce populację między 2-3 mln osób.

Nadużywanie alkoholu a praca: Nadużywanie alkoholu jest częstym źródłem obniżenia zdolności do sprawnego wykonywania pracy zawodowej, zwiększa ryzyko utraty pracy i obniża zdolność do skutecznego poszukiwania zatrudnienia. Może więc przyczyniać się do powstawania i utrwalania ubóstwa, a co za tym idzie do podlegania procesom wykluczenia społecznego.

Nadużywanie alkoholu a rodzina: Nadużywanie alkoholu prowadzące do zaburzeń zachowania może również powodować istotne i okresowe zaburzenia życia rodzinnego, podobnie jak w rodzinach osób uzależnionych (pauperyzacja, przemoc itp.).

Alkoholowy Zespół Płodowy FAS i inne problemy zdrowotne: Należy również zwrócić uwagę na trudne do zdiagnozowania zjawisko picia alkoholu w okresie ciąży przez kobiety, które nie są uzależnione, ale nie posiadają wiedzy o szkodliwości tego zjawiska albo ją lekceważą.

Dorośli członkowie rodzin alkoholowych, tzn.: takich, gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób.

Sytuacja ekonomiczna dorosłych członków rodzin alkoholowych: Jak już wspomniano w pkt 1b małżonkowie i najbliżsi osób uzależnionych często doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy dużych wydatków na alkohol. Często również dochodzi do marnotrawienia środków uzyskiwanych od pomocy społecznej.

Sytuacja psychospołeczna dorosłych członków rodzin alkoholowych: Życie w chronicznym stresie i zagrożeniu przemocą w przypadku np.: żon alkoholików często prowadzi do znacznego obniżenia ich sprawności psychofizycznej i do zaburzeń emocjonalnych. Przyczynia się to do obniżenia zdolności funkcjonowania na rynku pracy oraz do utraty lub mniejszych możliwości zarobkowania.

Dzieci i młodzież żyjące w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Sytuacja ekonomiczno-społeczna dzieci w rodzinach alkoholowych: Dzieci w rodzinach alkoholowych często doświadczają nie tylko ubóstwa, ale również istotnych zaburzeń emocjonalnych i zakłóceń rozwoju psychofizycznego. Przyczynia się to do powstawania problemów w nauce, w części przypadków do obniżenia poziomu wykształcenia, z czego wynikają potem ograniczone zdolności do aktywnego funkcjonowania na rynku pracy.

Sytuacja psychospołeczna dzieci w rodzinach alkoholowych: W części przypadków życie w chronicznym stresie, zagrożeniu i przemocy prowadzi do zaburzeń zachowania

i związanych z nim naruszeń prawa i porządku publicznego, które sprzyjają procesowi wykluczenia społecznego.

Ryzyko uzależnień: Należy również podkreślić, że przy braku wsparcia i pomocy socjoterapeutycznej dzieci alkoholików tworzą grupę najwyższego ryzyka uzależnienia od alkoholu i narkotyków i wiele z nich zostaje alkoholikami.

Upijające się nastolatki tworzą populację obejmującą ok. 20% młodzieży w przedziale wiekowym 15-18 rż. Nadużywanie alkoholu w okresie dojrzewania destrukcyjnie wpływa na karierę edukacyjną i zwiększa ryzyko poważnego obniżenia zdolności funkcjonowania na rynku pracy. Należy również zwrócić uwagę, że osoby z tej grupy cechuje wysokie ryzyko zaburzeń zachowania, konfliktów z prawem i przyszłego uzależnienia od alkoholu i narkotyków.

Celem działań podejmowanych przez gminę musi być zmniejszenie różnych problemów powodowanych przez alkohol nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka, ale w całej populacji, ponieważ na szkody związane z alkoholem narażony jest każdy mieszkaniec gminy.

Podstawa prawna i merytoryczna programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021 wpisuje się w:

1. Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Sępól na lata 2016 – 2023;
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 z dnia 29 kwietnia 2014 r.;
3. Rekomendację Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021 roku;

Program został opracowany na podstawie aktów prawnych:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz.U. z 2020 poz.218 ze zm.);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r., poz. 2050);
4. Ustawa z dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych – Dz.U. z 2019 r., poz. 1781 ze zm.
5. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym – Dz.U. z 2020 r. poz. 713, ze zm.
6. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej – Dz.U. z 2020 roku poz. 1876.
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1492).
8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 grudnia 2018 roku w sprawie funkcjonowania podmiotów leczniczych sprawujących opiekę nad uzależnionymi od alkoholu – Dz.U. z 2018 r. poz. 2410 ze zm..
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” – Dz.U. z 2011 r., Nr. 209 poz. 1245.

Diagnoza sytuacji w Gminie Sępól – charakterystyka Gminy

Miasto i Gmina Sępól zajmują powierzchnię 246,38 km². W skład gminy wchodzi 48 miejscowości, w tym miasto Sępól. Jednym z problemów występujących w gminie Sępól

jest wysoki wskaźnik bezrobocia, jest on dwukrotnie wyższy od wskaźnika wyliczonego dla obszaru kraju. Kolejne istotne problemy to: alkoholizm, niezaradność, niskie wykształcenie, bierność zawodowa itp. Istniejące kwestie powodują napięcia społeczne, rodzą konflikty i frustracje. Do tego nawarstwiają się problemy wychowawcze z dziećmi i opieką nad ludźmi starszymi. Brak pracy, brak płynności finansowej, nieumiejętność radzenia sobie z zaistniałą sytuacją, stają się powodem degradacji społeczeństwa, co często doprowadza do nadużywania alkoholu, zachowań agresywnych i stosowania przemocy.

Gminy zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.) przeznaczają środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu, na realizację zadań, określanych corocznie w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych. Programy opracowuje się na podstawie diagnozy ustalającej potrzeby gmin.

Diagnoza określa problemy, a na ich podstawie wyodrębniane są cele i zadania do zrealizowania w ramach Programu. Program powinien być dostosowany do potrzeb społeczeństwa naszej Gminy i zasobów jakimi dysponuje Gmina. Nieodzowna jest znajomość zagadnień problemowych i zagrożeń, po to by trafnie ocenić potrzeby, dążenia, wartości i aspiracje. Pozyskanie tej wiedzy pozwoli optymalnie wykorzystać posiadane środki i możliwości w skonstruowaniu skutecznego programu.

Dane Urzędu Miejskiego w Sępopolu.

Na terenie Gminy Sępopol na dzień 31.12.2019 roku łącznie zamieszkiwało **6 329** mieszkańców w tym:

- Liczba mieszkańców w wieku do 11 roku życia - **781** osób;
- Liczba mieszkańców w wieku od 12 do 18 roku życia - **463** osoby;
- Liczba mieszkańców w wieku od 19 do 65 roku życia - **4 097** osób;
- Liczba mieszkańców powyżej 65 roku życia - **988** osób.

Dane z 4 szkół z terenu Gminy Sępopol.

Łączna liczba dzieci uczęszczający do szkoły i przedszkola 535 w tym:

- Liczba dzieci w klasie „O” - **46**;
- Liczba dzieci w klasach I-III - **143**;
- Liczba dzieci w klasach IV-VIII - **253**;
- Grupa przedszkolna - **93**.

W 2018 roku przeprowadzono badania w szkołach, zrealizowane w ramach Ogólnopolskiej Kampanii „Zachowaj Trzeźwy umysł”. Kolejne badania będą opracowane za 2020 rok. Dlatego poniżej zamieszczono skrót z raportu socjologicznych badań empirycznych realizowanych w ramach Ogólnopolskiej Diagnozy Społecznej Uczniów 2018 pt. „Lustro” dla miast i gmin biorących udział w kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2018” opracowanego przez dr n. hum. Błażeja Adama Dyczewskiego.

Zasadniczym celem badania było przedstawienie i charakterystyka młodzieży szkolnej (klasy V-VIII) w głównych obszarach życia społecznego, jak również wskazanie na czynniki społeczno-demograficzne determinujące skalę tego zjawiska. Cel ten został zrealizowany poprzez przedstawienie obrazu polskiej młodzieży w następujących obszarach: szkoła, rodzina, zdrowie, zwyczaje żywieniowe, przemoc i agresja, granie w gry, korzystanie z internetu i smartfona, podstawowe czynności życia codziennego, praca i ekonomia, kapitał społeczny.

Badaną populację stanowili uczniowie szkół podstawowych z gminy, biorący udział w kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2018”. Do badań ankietowych za zgodą rodziców przystąpiły dzieci i młodzież w dwóch grupach wiekowych: klasy młodsze (V i VI klasa szkół podstawowych - 67 uczniów- 36 dziewcząt i 31 chłopców) oraz roczniki starsze (czyli klasy VII i VIII szkół

podstawowych - 54 uczniów - 28 dziewcząt, 26 chłopców). Badanie było realizowane za pomocą liczącego 60 pytań kwestionariusza ankiety internetowej (CAWI) wypełnianej audytoryjnie w dniach 1 października 2018 r. – 12 stycznia 2019 r.

Do niedawna głównymi nałogami młodzieży było: palenie papierosów, picie alkoholu i zażywanie narkotyków. Ostatnie raporty z badań „Młodzi i substancje psychoaktywne” (przeprowadzonych wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjów) wskazują na zwiększający się odsetek uczniów szkół podstawowych uwrażliwionych na problem palenia papierosów oraz znaczny wzrost popularności picia alkoholu w różnych postaciach. Jakkolwiek spożywających alkohol uczniów szkół podstawowych można określić mianem „nieświadomych początkujących”, to uczniowie gimnazjum są już doświadczonymi „smakoszami piwa”. Zwiększa się również powszechność zażywania preparatów poprawiających zdolność koncentracji, często wywołujących, jako skutek uboczny, halucynacje. Do niedawna ignorowano ten problem ze względu na okazjonalne przyjmowanie przez uczniów leków dostępnych w aptece bez recepty, a cieszących się popularnością ze względu na efekty pojawiające się po zażyciu dawki wyższej niż terapeutyczna (Potocka - Banaś et al., 2013). Do tej grupy środków powszechnie dostępnych można zaliczyć napoje energetyczne, niekiedy łączone z alkoholem, oraz leki w znacznie przekroczonych dawkach. Napoje energetyczne należą do używek, które konsumenci- cechujący się dużą aktywnością psychoruchową – stosują jako uzupełnienie diety w celu poprawienia koncentracji i zwalczania objawów zmęczenia. Ze względu na zawartość kofeiny, tauryny, glukozy, a także ryboflawiny, pirydoksyny i guarany, są to używki o udokumentowanym negatywnym wpływie na organizm człowieka. Z tego powodu nie powinny być podawane osobom poniżej 16 roku życia (Pawlas, Hołojda & Burst, 2017).

Wyniki badań przeprowadzonych na przełomie roku 2018/2019 dla gminy Sępolec przedstawiają się następująco. W obszarze zażywania preparatów podnoszących zdolność koncentracji zauważono, iż napoje energetyczne przynajmniej raz na tydzień pije prawie co szósty ankietowany z klas V-VI (17%), a co czwarty spożywa je przynajmniej raz w miesiącu (28%). W klasach VII-VIII co trzeci (37%) sięga po napoje energetyczne przynajmniej raz na tydzień, a co piąty (19%) przynajmniej raz w miesiącu. Zażywanie tych substancji dosyć wyraźnie różnicuje płeć uczniów. W klasach młodszych napoje energetyczne częściej piją chłopcy (61%) niż dziewczęta (36%). W klasach starszych spożycie jest wyższe i także uzależnione od płci. Spośród starszych uczniów napoje energetyczne przynajmniej raz na tydzień pije co czwarta dziewczynka (25%) i co drugi chłopiec (50%).

Spośród badanych leki przeciwbólne co najmniej raz w tygodniu zażywa co dziesiąty (10%) ankietowany z klas młodszych, a niemalże połowa zażywa je co najmniej raz w miesiącu (47%). Na podstawie wyników badań można powiedzieć, że wraz z wiekiem rośnie ich spożycie (klasy V-VI – 58%; klasy VII-VIII – 70%). Zarówno w grupie młodszych ankietowanych, jak i starszych obserwujemy częstsze zażywanie leków przeciwbólowych przez dziewczęta. W młodszej grupie sięganie po środki przeciwbólne deklaruje 60% dziewcząt, a w grupie starszej już 86%.

W kwestionariuszu ankiety postawiono respondentom pytanie o to, czy oni sami w ciągu ostatnich 12 miesięcy palili papierosy, marihuanę, zażywali dopalacze oraz czy pili napoje alkoholowe. Wyniki przedstawiają się następująco: Palenie papierosów w ciągu ostatniego roku ma za sobą co ósmy uczeń klas V-VI szkoły podstawowej (12%) i co piąty uczeń klas VII-VIII (20%). Nie oznacza to, że taki odsetek osób ma za sobą w ogóle sięgnięcie po papierosa. Warto podkreślić, że równie często sięgają po papierosa zarówno starsi chłopcy (27%), jak i starsze dziewczęta (16%). Do zapalenia marihuany przynajmniej raz na tydzień przyznało się 2% ogółu ankietowanych z klas starszych – częściej dziewczęta (3,6%). W ciągu miesiąca taka sama grupa chłopców i dziewcząt deklaruje palenie marihuany – (4%). Skala zjawiska mogłaby się wydawać znikoma, jednak budzi zaniepokojenie to, że wraz z wiekiem przybywa uczniów gotowych zapalić marihuanę. Po dopalacze jako jeden z najbardziej niebezpiecznych środków odurzających – wywołujących nieodwracalne zmiany w organizmie, niekiedy zakończone zgonem – w ciągu ostatniego roku

sięgnęło 2% uczniów z klas starszych i były to same dziewczęta. Nikt z klas młodszych nie odpowiedział twierdząco na to pytanie. Podobnie jak w przypadku marihuany można zauważyć tendencję do zwiększania się, wraz z wiekiem, wskaźnika korzystających z dopalaczy młodych ludzi. Należy przy tym pamiętać, że każde zażycie tego środka psychoaktywnego może zakończyć się tragicznie.

Po piwo w ciągu ostatniego roku sięgnęło 6% uczniów klas V-VI i co piąty (20%) uczeń klasy VII-VIII, częściej chłopcy (18%) niż dziewczęta (8%). Z kolei zmienna niezależna płeć różnicuje odpowiedzi zarówno uczniów młodszych jak i starszych. W młodszej grupie po piwo sięgnęło 3% dziewcząt i 10% chłopców, a w grupie starszej 14% dziewcząt i 27% chłopców. Niemalże co siódmy uczeń klas starszych sięga po piwo przynajmniej raz w miesiącu, a co szesnasty przynajmniej raz w tygodniu.

Wino nie należy do bardzo popularnych wśród młodzieży trunków. W ciągu ostatniego roku spożywało go 3% uczniów (tylko chłopcy z klas V-VI) oraz 11% uczniów z klas starszych. W obu grupach wiekowych płeć zdaje się odgrywać znaczącą rolę w częstotliwości sięgania po wino, gdyż częściej sięgają po nie chłopcy zarówno w klasach młodszych jak i starszych.

Wódka, podobnie jak piwo, jest dość popularnym alkoholem wśród młodzieży. W ciągu ostatniego roku sięgnęło po ten rodzaj alkoholu 6% uczniów klas V-VI i niemalże co szósty uczeń starszej grupy (17%). W skali ogólnej częściej po wódkę sięgają chłopcy (15%) niż dziewczęta (8%). Jakkolwiek w poszczególnych grupach wiekowych płeć nie odgrywa dużego znaczenia, to wiek już tak.

Szampan jest alkoholem najbardziej popularnym wśród młodych ludzi. W ciągu ostatniego roku przynajmniej raz spożyło go 16% uczniów klas V-VII i 11% uczniów starszej grupy (dziewczęta – 9%; chłopcy – 19%). Ten alkohol jest bardziej popularny w grupie uczniów młodszych, częściej wśród chłopców niż dziewcząt. Spośród badanych starszych prawie co czwarty sięgnął już po szampana (23,0%).

Drink jest trunkiem o podobnej popularności wśród młodych ludzi co wino. W ciągu roku sięgnęło po niego 6% uczniów (dziewczęta – 3%; chłopcy 6%). Zarówno w jednej, jak i drugiej grupie wiekowej spożycie tego rodzaju alkoholu jest takie samo, natomiast płeć różnicuje wyniki i zauważa się, że częściej po drinka sięgają chłopcy (klasy V-VI – 8%; klasy VII-VIII – 10%) niż dziewczęta (klasy V-VI – 4%; klasy VII-VIII – 3%).

Podsumowując rozważania na temat palenia przez młodzież papierosów, zażywania różnych substancji odurzających, a także spożycia alkoholu, warto zastanowić się nad faktem dosyć wysokiego odsetka młodych ludzi, którym te wszystkie niebezpieczne substancje towarzyszą w ich życiu codziennym. Spośród badanych uczniów, trzech na siedmiu ma kontakt z palącymi papierosy rówieśnikami, co trzeci spotyka się z kolegami i koleżankami, którzy piją piwo, co czwarty ma kontakt z kimś, kto w ciągu ostatniego roku spróbował wódki i szampana, co piąty koleguje się z rówieśnikiem pijącym wino lub drinki. Analizy porównawcze badań empirycznych potwierdzają, że picie alkoholu przez młodzież jest bezpośrednio związane z obserwowaniem negatywnych zachowań rodziców. Wpływ mają także ustalone przez rodziców zasady dotyczące picia alkoholu oraz przekonanie młodych ludzi o tym, czy rodzice akceptują lub nie picie przez nich alkoholu (Okulicz-Kozaryn, Borucka, & Raduj, 2014). Jest bardzo prawdopodobne, że podobny mechanizm funkcjonuje także w grupie rówieśniczej. Młodzież, która na co dzień spotyka się z eksperymentującymi rówieśnikami, sama z dużym prawdopodobieństwem będzie sięgać po używki i substancje niebezpieczne. Szczególnie, gdy rówieśnicy ci będą grupą znaczącą dla młodego człowieka. Zatem ważnym aspektem przeciwdziałania uzależnieniom jest prowadzenie odpowiedniej profilaktyki, edukacji i wzmacniania postaw proaktywnych na rzecz zachowania trzeźwego umysłu.

Opracowała: Pani Krystyna Stankiewicz (członek GKRPA w Sępopolu).

Dane do diagnozy pobrano ze statystyk:

- Powiatowego Urzędu Pracy w Bartoszycach,
- Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sępopolu,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sępopolu,
- Posterunku Policji w Sępopolu, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Bartoszycach oraz Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w Sępopolu (stan na dzień 30 listopada 2020 r.)

Rok	Zarejestrowani bezrobotni ogółem	Kobiety	Bezrobotni		
			Do 25 roku życia	Powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
I półrocze 2018	497	275	50	141	352
I półrocze 2019	448	264	48	117	283
I półrocze 2020	474	253	52	132	269

Bezrobocie w Gminie Sępopol jest znaczne.

Badania ogólnopolskie wykazały, że osoby bezrobotne często przejawiają zachowania antyzdrowotne jakimi jest palenie tytoniu i konsumpcja alkoholu z dużą częstotliwością, jak też jednorazowo, w ilościach przekraczających poziom bezpieczny dla zdrowia. Często picie alkoholu powodowane jest chęcią zredukowania napięcia emocjonalnego. Znalezienie się poza rynkiem pracy wydaje się sprzyjać rozpoczynaniu używania alkoholu i tytoniu, jednak nie powoduje rezygnacji z używania tychże produktów.

Dawka standardowa 10 gramów czystego alkoholu zawiera:

- 250 ml 5% piwa;
- 100 ml 12% wina;
- 30 ml 40% wódki.

O picu ryzykownym mówi się:

- u kobiet, jeżeli spożywają 2 dawki dziennie 5 dni w tygodniu lub powyżej;
- u mężczyzn 4 dawki dziennie 5 dni w tygodniu lub powyżej.

Kobiety uzależniają się szybciej. Wpływ na to ma budowa anatomiczna. Kobiety mają więcej tkanki tłuszczowej, mężczyźni więcej wody i przez to są różnice w szybkości eliminacji alkoholu z organizmu.

Dane Posterunku Policji w Sępopolu		2018 rok		2019 rok		2020 rok	
		Dorośli	Nieletni	Dorośli	Nieletni	Dorośli	Nieletni
1.	Liczba interwencji domowych	29	0	97	0	23	0
2.	Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	7	0	12	0	2	0
3.	Liczba osób prowadzących pojazd pod wpływem alkoholu	5	0	17	0	8	0
4.	Liczba osób zakłócających porządek publiczny pod wpływem alkoholu	5	0	29	0	3	0
5.	Liczba osób popełniających przestępstwa z powodu problemów z pićm alkoholu	7	0	8	0	0	0
6.	Liczba wypełnionych „Niebieskich kart-A”	9	0	19	0	18	0
7.	Liczba wszczętych postępowań w oparciu o ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	1	0	0	0
8.	Liczba umorzonych postępowań z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	0	0	0	0
9.	Liczba czynów popełnionych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	1	0	0	0
10.	Liczba osób podejrzanych o łamanie prawa z ustawy o przeciwdz. narkomanii	0	0	0	0	0	0
11.	Liczba postępowań skierowanych do Sądu z art. 207 KK	1	0	7	0	2	0

Alkohol powoduje między innymi zanik samokrytycyzmu, osłabia wewnętrzną kontrolę, stymuluje do zachowań agresywnych oraz naruszających ogólnie przyjęte normy społeczne. Kryminogenny charakter napojów alkoholowych wyznacza specyfikę podejmowanych przez Policję działań w zakresie przeciwdziałania zjawisku alkoholizmu. Alkohol często decyduje o sposobie realizacji czynów zabronionych, wielokrotnie też staje się motywem, dla którego przestępstwo zostaje popełnione. Zagrożenia, jakie niesie za sobą zjawisko uzależnienia od alkoholu powodują, że problem ten pozostaje w stałym zainteresowaniu Policji. Policjanci wykonują szereg zadań dotyczących rozpoznawania oraz wykrywania przestępstw i wykroczeń popełnionych pod wpływem alkoholu. Często przy współdziałaniu innych podmiotów organizują akcje profilaktyczne, edukacyjne oraz podejmują wiele czynności i działań prewencyjnych, ukierunkowanych na przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Alkohol jest jednym z czynników zagrażających przestępczością dorosłych jak też nieletnich. Przypadki zakłócania ładu i porządku publicznego o charakterze chuligańskim popełniane przez nieletnich stanowią w Polsce poważny problem społeczny. Mając na uwadze poprawę sytuacji w tym zakresie policjanci zostali zobligowani do podejmowania stosownych działań. Na tej podstawie czynności Policji w przypadku zatrzymania, bądź ujawnienia nieletniego pod wpływem alkoholu muszą zmierzać w kierunku ustalenia, kto sprzedał lub udostępnił mu trunki; następnym zaś etapem powinno być wystąpienie o cofnięcie koncesji na sprzedaż alkoholu lub wszczęcie postępowania z art. 208 KK.

Dane M-GOPS w Sępopolu		2018 rok		2019 rok		2020				
		rodzin	osób	rodzin	osób	rodzin	osób			
1.	Liczba rodzin z problemem alkoholowym, którym udzielono pomocy	110	293	106	340	109	191			
2.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie karty”	19	71	25	92	27	107			
3.	Liczba interwencji pracowników socjalnych w związku z sygnałami o występowaniu przemocy w rodzinie	12	45	22	69	24	93			
4.	Liczba osób korzystających z porad psychologa	Rodz	Os.	Porady	Ro	Os.	Porad	Rodz	Os.	Porad
		90	116	379	76	100	266	83	95	326

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępopolu uwzględnia potrzeby osób i rodzin, jeśli odpowiadają celom pomocy społecznej i mieszczą się w możliwościach Ośrodka. Osoby i rodziny osób nadużywających alkoholu są również grupą, która zgodnie z ustawą o pomocy społecznej ma prawo korzystania ze wsparcia Ośrodka. Pomoc jest udzielana w różnej formie tj. pracy socjalnej, pomocy rzeczowej jak też finansowej.

Dane GKRPA w Sępopolu		Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
1.	Liczba wniosków	32	35	40
2.	Liczba wysłanych zaproszeń na rozmowy	61	58	77
3.	Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywacyjne	38	36	57
4.	Liczba skierowań po opinię psychiatryczno-psychologiczną	20	13	24
5.	Liczba wniosków do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego	15	7	11
6.	Postanowienia Sądu o leczeniu stacjonarnym	7	3	1
7.	Postanowienia Sądu o leczeniu niestacjonarnym	9 (w tym 7 osoby z nadzorem kuratora)	7 (w tym 5 osób z nadzorem kuratora)	4 (w tym 3 osoby z nadzorem kuratora)

Liczba wpływających wniosków do GKRPA w poszczególnych latach jest zbliżona. W br. na dzień 30 listopada wpłynęło łącznie 40 wniosków.

Z tego :

- Policja   20 wniosków;   - Sąd – 1 wniosek;
- MGOPS   15 wniosków;   - Prac. socjalny (Grupa Robocza) – 1 wniosek
- Rodzin   3 wnioski

Dane Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej - nadzorem kuratorskim w Gminie Sępólno zostało objętych:		2018 rok	2019 rok	2020 rok
1.	Liczba rodzin	18	18	20
2.	Liczba osób nieletnich	15	12	5
3.	Liczba osób dorosłych z powodu uzależnienia alkoholowego	8	10	5

Orzekając o obowiązku poddania się leczeniu sąd może ustanowić na czas trwania tego obowiązku nadzór kuratora sądowego. Osoba, wobec której ustanowiony został nadzór, ma obowiązek stawiania się na wezwanie sądu lub kuratora sądowego i wykonywania ich poleceń, dotyczących takiego postępowania w okresie nadzoru, które może się przyczynić do skrócenia czasu trwania obowiązku poddania się leczeniu. Nadzór sprawuje kurator sądowy wykonujący orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich.

Kurator sądowy, sprawując nadzór nad osobą, w stosunku do której został orzeczony obowiązek poddania się leczeniu odwykowemu, organizuje i prowadzi działania mające na celu pomoc osobie zobowiązanej w osiągnięciu celów leczenia. Do obowiązków zawodowego kuratora sądowego należy ponadto składanie wniosków do sądu w sprawie zmiany postanowienia co do rodzaju zakładu leczenia odwykowego oraz w sprawie orzeczenia ustania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, a także zawiadamianie sądu o potrzebie podjęcia innych niezbędnych czynności.

Dane z Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego w Sępólnie		2018 rok		2019 rok		2020 rok	
		Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad
1.	Osobom z problemem alkoholowym	8	50	12	32	18	70
2.	Dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA)	12	55	11	48	24	118
3.	Osobom doznającym przemocy w rodzinie	14	46	14	49	22	121
4.	Osób stosującym przemoc w rodzinie	3	21	6	20	12	36
5.	Dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i alkohol.	-	-	9	31	19	95

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

W Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sępólnie znajduje się Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

(W ramach prowadzenia punktu konsultacyjno-informacyjnego realizowane są następujące zadania:

- Rozmowy motywujące i interwencyjne wobec osób uzależnionych bądź sięgających po psychostymulatory w sposób ryzykowny, szkodliwy;
- Poradnictwo dla rodzin i bliskich osób uzależnionych, konsultacje i interwencje uzależnionych, współuzależnionych, sprawców ofiar przemocy w rodzinie;
- Wsparcie psychologiczne, informacyjne, wartościujące i instrumentalne dla osób uzależnionych, współuzależnionych, sprawców i ofiar przemocy w rodzinie;
- Rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy w rodzinie;
- Stała współpraca merytoryczna i informacyjna z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Pomoc informacyjna, terapeutyczna – adekwatna do potrzeb klienta.

W Urzędzie Miejskim w Sępopolu mieszkańcy Gminy mogą dwa razy w m-cu skorzystać z bezpłatnych porad prawnika.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach funkcjonuje Punkt Informacyjno-Konsultacyjny – dla rodzin.

Dyżury:

Czwartek 14.00-15.00 – pracownik socjalny (tel: 89 762 10 52)

Piątek 9.00-10.00 – psycholog (tel: 89 762 11 25)

Sposoby ograniczenia dostępności alkoholu na terenie gminy Sępopol.

Rada Miejska w Sępopolu Uchwałą Nr LIV/471/18 z dnia 28 czerwca 2018 r. ustaliła po zasięgnięciu opinii jednostek pomocniczych gminy, maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Sępopol oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych:

- 1) maksymalną liczbę **8** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży,
- 2) maksymalną liczbę **8** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży,
- 3) maksymalną liczbę **8** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18 % alkoholu przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży,
- 4) maksymalną liczbę **35** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży,
- 5) maksymalną liczbę **35** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży,
- 6) maksymalną liczbę **35** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18 % alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

Na terenie miasta i gminy Sępopol funkcjonują 22 punkty sprzedaży alkoholu, w tym 3 z możliwością spożywania alkoholu w miejscu sprzedaży.

Według stanu na dzień 30 listopada 2020 r. liczba wykorzystanych punktów sprzedaży wynosiła odpowiednio:

- 1) sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży - **3**,
- 2) sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży - **0**,
- 3) sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18 % alkoholu przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży - **0**,
- 4) sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – **19**,
- 5) sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży -**14**,
- 6) sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18 % alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży –**12**.

W stosunku do roku ubiegłego liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zmniejszyła się o **3**.

Sprzedaż alkoholu na terenie miasta i gminy Sępólno w 2020 roku

Wskaźnik procentowy zawartości alkoholu w napojach alkoholowych	Limit zezwoleń wg. Uchwały RM w Sępólnie <small>(Uchwałą Nr LIV/471/18 z dnia 28 czerwca 2018)</small>	Liczba wydanych zezwoleń	Wykorzystanie procentowe zezwoleń
sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.	8	3	37,5%
sprzedaż napojów alkoholowych zawierających od 4,5% do 18% alkoholu z wyjątkiem piwa przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.	8	0	0%
sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18 % alkoholu przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży .	8	0	0%
sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.	35	19	54,3%
sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.	35	14	40%
sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18 % alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.	35	12	34,3%

Jak wynika z powyższej tabeli w żadnym przedziale, z podziałem na wskaźnik procentowy zawartości alkoholu w napojach alkoholowych, nie wykorzystano maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż alkoholu określonej w Uchwale Rady Miejskiej w Sępólnie. Nie ma też punktów z całonocną sprzedażą alkoholu.

Ograniczenie dostępności alkoholu na terenie gminy Sępólno realizowane jest w oparciu o:

- Uchwałę Nr XV/90/08 Rady Miasta i Gminy Sępólno z dnia 29 kwietnia 2008 roku w sprawie: określenia dni i godzin otwierania i zamykania placówek handlu detalicznego, zakładów gastronomicznych i usługowych;
- Uchwałę Nr LIV/471/18 Rady Miejskiej w Sępólnie z dnia 28 czerwca 2018 roku w sprawie: określenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Sępólno oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

W myśl w/w uchwał niewydawane są zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w bezpośrednim sąsiedztwie takich obiektów jak: szkoły, przedszkola, obiekty kultury religijnej. Celem jest ochrona dzieci i młodzieży oraz poszanowanie miejsc kultury religijnej. Ograniczenie dostępności alkoholu kontrolowane jest dzięki temu, że prowadzony jest rejestr wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży oraz poza miejscem sprzedaży. Zezwolenie wydaje Burmistrz Sępólna po uprzednim zaopiniowaniu wniosku przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych w Sępopolu. Rejestr wydanych zezwoleń znajduje się Urzędzie Miejskim w Sępopolu.

Stan zasobów umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej w Gminie Sępopol.

Placówki i instytucje współpracujące z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych:

- Gminne placówki oświatowe,
- Oratorium przy Parafii w Sępopolu,
- Stowarzyszenie Bezrobotnych w Sępopolu,
- LKS „Łyna” Sępopol,
- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępopolu,
- Zespół Interdyscyplinarny (do spraw przeciwdziałania przemocy),
- Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Sępopolu,
- Parafie,
- Posterunek Policji w Sępopolu,
- Straż Graniczna,
- Sołectwa.

Cele, zadania i realizacja działań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2021 roku

Cele operacyjne wpisują się w Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020 (zawarte w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016r.).

Z uwagi na sytuację związaną z pandemią realizacja Programu na 2020 roku nie przebiegała zgodnie z założeniami. Wobec tego zadania Programu na 2020 rok zachowują swoją treść i zostają wpisane w niezmienionej formie do Programu na 2021.

Cel główny:

Ograniczenie skali zjawiska problemów alkoholowych w Gminie Sępopol

Cele szczegółowe:

- a) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, psychologicznej, rehabilitacyjnej i prawnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin;
- b) Ograniczenie skali zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież, poprzez systematyczną i planową realizację programów profilaktycznych dla uczniów i ich rodziców;
- c) Podniesienie poziomu wiedzy społeczności lokalnej na temat problemów wynikających z nadużywania alkoholu i stosowania przemocy;
- d) Propagowanie zdrowego stylu życia i działań prospołecznych jako alternatywy dla zachowań ryzykownych i szkodliwych;
- e) Ograniczanie rozmiarów naruszeń prawa na lokalnym rynku alkoholowym.

Zadania programu i sposób ich realizacji:

1) *Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:*

- a) Finansowanie działalności Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz dotkniętych przemocą w rodzinie;
- b) Finansowanie badań wykonywanych przez specjalistów w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;

- c) Opłacanie kosztów sądowych związanych z kierowaniem wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego;
- d) Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych motywujące osoby z problemem alkoholowym do leczenia odwykowego;
- e) Finansowanie uczestnictwa w szkoleniach, kursach, konferencjach itp. w celu podnoszenia kompetencji osób zajmujących się realizacją zadań z zakresu profilaktyki uzależnień a także przemocy w rodzinie;
- f) Zakup i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych informujących o istocie uzależnień.

2) *Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:*

- a) Poradnictwo prawne i psychologiczne dla osób z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie;
- b) Współpraca z MGOPS, pedagogiem szkolnym, lekarzami pierwszego kontaktu, Zespołem Interdyscyplinarnym i Posterunkiem Policji w zakresie udzielania pomocy osobom współuzależnionym i ofiarom przemocy w rodzinie (procedura „Niebieska Karta”);
- c) Monitowanie o możliwości podejmowania leczenia terapeutycznego, przez osoby współuzależnione, w poradniach odwykowych;
- d) Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie poprzez umożliwienie udziału w różnych formach kształcenia przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie;
- e) Dofinansowanie działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy, w tym spektakli profilaktycznych przygotowanych przez uczniów.

3) *Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:*

- a) Wdrażanie w placówkach oświatowych, ośrodkach kultury i stowarzyszeniach nowoczesnych i cyklicznych działań profilaktycznych uczących umiejętności zdrowego i trzeźwego stylu życia;
- b) Dofinansowanie autorskich programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uzależnień i zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży;
- c) Udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej rodzicom dzieci spożywających alkohol lub substancje psychoaktywne;
- d) Finansowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla wychowawców i rodziców, mających na celu wzrost ich umiejętności wychowawczych, m.in. w zakresie budowania wokół dziecka systemu kontroli i wsparcia (np.: Szkoła dla Rodziców i Wychowawców);
- e) Propagowanie i dofinansowanie lokalnych kampanii profilaktyczno-edukacyjnych, w tym współorganizacja festynów rodzinnych;
- f) Propagowanie udziału w ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień oraz przemocy domowej i rówieśniczej, takich jak: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na Rodzinę” itp.;

- g) Dofinansowanie profilaktycznych bądź socjoterapeutycznych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez kluby sportowe, świetlice wiejskie, placówki oświatowe i kulturalne;
- h) Wspieranie i dofinansowanie sołeckich programów i przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu w szczególności działalności świetlic sołeckich i działań długotrwałych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży;
- i) Dofinansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- j) Dofinansowanie organizacji wypoczynku feryjnego w miejscu zamieszkania oraz wyjazdów wakacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym przez parafie, stowarzyszenia, MGOK, kluby sportowe i inne podmioty, w tym obozów lub kolonii profilaktycznych;
- k) Wspieranie rozwoju i działalności wolontariatu wśród młodzieży szkolnej;
- l) Współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży poprzez dofinansowanie konkursów, imprez sportowo-rekreacyjnych oraz aktywnego wypoczynku;
- m) Dokonywanie zakupów artykułów spożywczych, materiałów edukacyjnych, informacyjnych, sprzętu oraz innych produktów i usług niezbędnych do realizacji zadań ujętych w programie, w szczególności do realizacji zajęć profilaktycznych oraz imprez profilaktycznych dla mieszkańców gminy;
- n) Współorganizowanie i finansowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych, uczących asertywnego sposobu odmawiania sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz nietrzeźwym;
- o) Realizowanie działań z zakresu profilaktyki określonej w Krajowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zawartych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020.

4) *Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych:*

- a) Współpraca ze szkołami funkcjonującymi na terenie Gminy Sępólno oraz z Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Kultury w Sępólnie w zakresie realizacji programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, w tym dofinansowanie działań;
- b) Współpraca z Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sępólnie w celu udzielania wsparcia rodzinom z problemem alkoholowym;
- c) Współpraca z Posterunkiem Policji w Sępólnie w celu zmniejszenia zjawisk przemocy domowej, przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz zakup materiałów edukacyjnych i informacyjnych do wykorzystania w działalności profilaktycznej wśród dzieci i młodzieży;
- d) Współpraca ze stowarzyszeniami i wszystkimi organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Gminy Sępólno, w zakresie realizacji przez nie programów profilaktycznych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży;
- e) Współpraca z kościołami różnych wyznań w zakresie wszelkich ich działań na rzecz trzeźwości społeczeństwa, a w szczególności dzieci i młodzieży;
- f) Finansowanie różnych form kształcenia, podejmowanych przez osoby realizujące zadania z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie, pracujących na rzecz mieszkańców gminy Sępólno w celu podniesienia ich kompetencji.

5) *Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:*

- a) Wydawanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej;
- b) Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (zgodnie z art.18 ust.8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi);
- c) Interweniowanie w przypadkach naruszenia przepisów dotyczących zasad promocji i reklamy określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwana dalej Komisją, jest ciałem opiniującym, inicjującym i nadzorującym wykonanie Gminnego Programu Profilaktyki Uzależnień i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Realizuje więc gminną politykę społeczną w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, określona w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Komisję, zgodnie z art.4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi powołał Burmistrz Sępopola. Dnia 11 września 2020 roku Zarządzeniem Nr 283/20 Burmistrza Sępopola zmieniono skład osobowy Komisji. Natomiast Uchwałą Rady Miejskiej w Sępopolu Nr XXV/428/20 z dnia 30 września 2020 roku, realizację programu powierzono Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Sępopolu przy udziale Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sępopolu.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- 1) Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za udział w następujących czynnościach związanych z realizacją Gminnego Programu:
  - a) za udział w posiedzeniach, pisaniu wniosków do Sądu, pisaniu opinii do wydania zezwolenia na sprzedaż alkoholu i koordynowaniu prac Komisji przewodniczący – 20% minimalnego wynagrodzenia,
  - b) za udział w posiedzeniach, sporządzaniu protokołów z posiedzeń i pisaniu wniosków do Sądu sekretarz - 15% minimalnego wynagrodzenia,
  - c) za udział w posiedzeniach pozostali członkowie Komisji – 10% minimalnego wynagrodzenia.
  - d) za udział w czynnościach kontrolnych jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych – 4% minimalnego wynagrodzenia;
  - e) inne prace, mające bezpośredni związek z realizacją zadań, określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, należących do kompetencji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 10% minimalnego wynagrodzenia.

Przez „minimalne wynagrodzenie” należy rozumieć aktualne wynagrodzenie określone w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Podstawą wypłaty wynagrodzeń za pracę członków Komisji są listy obecności lub protokoły z posiedzeń lub innych prowadzonych czynności, na których został złożony własnoręczny podpis członka komisji.

- 2) Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów delegacji, poniesionych z tytułu wyjazdów służbowych na szkolenia, konferencje oraz inne wyjazdy związane z wykonywaniem zadań komisji wg załączonych delegacji, rachunków i biletów za przejazd.

Źródła i zasady finansowania Programu

1. Na realizację Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Sępopol na rok 2021, przeznaczają się środki własne uzyskane z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Sępopol.
2. Realizacja zadań określonych w Programie, odbywa się zgodnie z planem określonym w budżecie gminy na 2021 rok.
3. W budżecie Gminy Sępopol na 2021 rok, na realizację zadań wskazanych w Programie, zaplanowano kwotę: 66 000,- zł.
4. Kwota określona w ust. 3 może ulec zmianie o środki pozostałe i niewydatkowane z roku poprzedniego oraz faktyczne środki finansowe pozyskane w 2020 roku z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
5. Na podstawie art.18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dochody te nie mogą być przeznaczone na inne cele.
6. Realizatorem programu jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępopolu przy udziale Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sępopolu.

Postanowienia końcowe

1. Realizację programu powierza się Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Sępopolu przy współudziale Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sępopolu;
2. Kierownik Ośrodka zobowiązany jest do przedłożenia informacji z realizacji programu ujętej w sprawozdaniu z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
w SĘPOPOLU
Krzysztof Siudek